

socijalnim potrebam našega naroda. Skupščina tudi prizna, da je v mnogih prilikah v domovini deci predaleč v šolo ter pristaje na to, da se more uvesti nerazdeljeni poduk v takih krajih, kjer bi to za potrebno spoznal dotični učitelj, odnosno učiteljski odbor, a odobrila najvišja šolska oblast. (Burno odobravanje.)

Govor obeh glavnih govornikov smo priobčili skoraj doslovno, ker je zadeva zanimiva in velevažna. Žal, da nam prostor ne dopušča, priobčiti besede onih, ki so posegli v debato. Navedli so marsikaj pro in kontra.

Boranić, učitelj v Šestinah, protestuje proti trditvi Biničkoga da bi se z uvedenjem nerazdeljenega časa poučevanja znižal nivo ljudske šole. On ima že pol leta uveden nerazdeljen pouk in iz izkušnje razpravlja koristi take šole. Točko za točko pobija Biničkoga ter dokazuje iz prakse vsestransko vrednost nerazdeljenega pouka. Priporoča rezolucijo dr. Cenkića.

Mallus, učitelj višje ljudske šole v Kostajnici, nasprotuje v nekaterih točkah Cenkiću ter pritrjuje rezoluciji Biničkoga. Pravi, naj bi v vsakem okraju ena šola uvedla za poizkušnjo nerazdeljen pouk, in čez več let naj bi razpravljali o tej zadevi.

Ker se je vedno več govornikov javljalo za, oziroma proti, a bilo je le malo časa več, so se združili navzoči v to, da sta obe stranki izbrali po enega govornika. Za nerazdeljeni pouk je govoril Ferdo Hefe, ravnatelj višje ljudske šole v Sisku, proti pa Anton Bakrač, šolski vodja v Sudini.

Hefe je v kratkih besedah v imenu večine navzočih čestital dr. Cenkiću na spretno in temeljito sestavljenem govoru ter izjavil, da je večina za njegovo resolucijo.

Bakrač je na dolgo in široko razpravljajal proti dr. Cenkičevemu predavanju, večkrat prekinjen po navzočnikih. Nemir in nasprotovanje sta jasno kazala, da je večina za nerazdeljen pouk. Klici »Dosta, prestani, vzemite mu besedo itd.« so doneli po dvorani.

Crnko, šolski vodja v Suhompolju, je dal kratko izjavo, v kateri je omenil, da je dr. Cenkić na znanstveni podlagi dokazal prikladnost in napredek nerazdeljenega časa pouka, dočim gospoda protivnega mišljenja niso niti z znanstvenimi ne s strokovnimi razlogi mogli dovolj podpreti dosedanje prakse.

Končno sta še govorila Binički in dr. Cenkić, prvi dalje drugi krajše, nakar je skupščina glasovala.

Pretežna večina je bila za dr. Cenkičevo resolucijo. To glasovanje je pokazalo, da je velika večina hrv. učiteljstva za **nerazdeljeni pouk**. Ako pomislimo, da so o tej preporni točki že pri zborovanjih vseh učiteljskih društev prej razpravljali in da sta obe stranki natančno pretresovali dobre in slabe strani razdeljenega in nerazdeljenega časa pouka, pač lahko trdimo, da je vse hrvatsko učiteljstvo stopilo na bojno polje.

Ker je bil dnevni red izčrpan, je zaključil predsednik skupščino.

Lepa in vrlo zanimiva dva dneva sem doživel med hrvaškimi kolegi, samo žal mi je bilo, da sem bil sam Slovenec. Ko bo drugo leto zopet »Učiteljski dan« v Zagrebu, je želeli večje udeležbe z naše strani.

Ign. Šijanec.

Dopisi.

Štajersko.

Iz gornjegrajskega okraja. V »Učit. Tov.« štev. 34 je nadučitelj K. v »Pisarni« razpravljajal na dolgo in široko o nekaterih lokalnih zadevah našega okraja. Sicer ni imenoval okraja, tudi imeni dveh učiteljev, ki sta prvi kot zastopnik učiteljstva, drugi voljen od okraj. zastopa, člana okr. šol sveta je zamolčal, pa iz vseh podrobnosti, navedenih v članku, je vsak na prvi hip spoznal, zakaj gre. Napadel je dva tovariša, dajal »lekcije«, mimogrede pohvalil samega sebe s tem, da je pogrel itak že večkrat objavljen tek obravnave pred upravnim sodiščem v znanem slučaju. Učiteljstvo je hvaležno g. K., da je dognal pred upravnim sodiščem zanj ugodno rešitev.

Z ogorčenjem je tuokrajno učiteljstvo čitalo ta napad na svojega priljubljenega in s glasno voljenega zastopnika, in marsikatera pikra beseda se je čula pri sestankih kolegov na rovaš g. K.

Učiteljstvo je popolnoma zadovoljno s svojim zastopnikom kakor tudi z delovanjem drugega tovariša v okrajnem šolskem svetu. Obema se je že večkrat pri zborovanjih uč. društva izreklo zaupanje, zahvala za trud in vrlo zastopanje učiteljstva. Zadnjič se je to zgodilo s glasno, dne 19. novembra t. l. Seveda g. K. ni bil navzoč pri zborovanju; zakaj edino on je nasproten gospodoma tovarišema v okrajnem šolskem svetu izmed vseh tuokrajnih tovarišev in tovarišic. Nekdo je pripomnil, da hoče g. K. zato zastopniku učiteljstva v okr. šolskem svetu tla izpodkopati, ker bi morda on rad prišel v to korporacijo. Toda iz te moke ne bo kruha, saj se je g. K. gotovo sam prepričal — pri zborovanju v Št. Janžu letošnjo pomlad — da ni nihče na njegovi strani.

Napadena tovariša sta se samo smejala, ko je bil razgovor o članku XXIV. »Pisarne,« rekoč, da ju tak napad pač čisto nič ne tangira, zakaj storila sta v okrajnem šolskem svetu le to, kar je prav, in na ljubo eni osebi ne bosta delala drugače, kakor jima velevala njiju vest. Zdi se jima premalenkostno, spuščati se z gospodom K. v polemiko, ker se brigata za njegove filipike toliko kakor za lanski sneg. Da pa se vendar izve resnica, dovoljeno bodi meni, v tej zadevi izpregovoriti nekoliko besed.

Tuokrajno učiteljstvo je bilo edino in složno, dokler ni prišel g. K. v naš okraj. Ker se pa ni brezpogojno vdalo njegovim nazorom, se je pričelo rovanje od njegove strani. Toda nočemo premotrivati teh reči, toda oglejmo si XXIV. članek »Pisarne«.

Naš zastopnik učiteljstva v okrajnem šolskem svetu je poročal v zborovanjih učiteljskega društva o svojem delovanju. To je gotovo lepo od njega, saj se le redkokje čuje kako poročilo iz ust zastopnika. Koristno pa je tudi, če ob tej priliki omenja nedostatke in daje navodila, kako to ali ono reč boljše napraviti. To pa, kar trdi g. K., da po našem zastopniku pošilja okrajni šolski svet učiteljstvu lekcije, grajo in hvalo, je neresnica. Okrajni šolski svet ima drugih sredstev dovolj, da kaj ukrene v takih zadevah, naš zastopnik pa je izražal le svoje mnenje in nam podal le par dobrotnih migljajev, zakar mu je učiteljstvo lahko hvaležno.

Čudno pač zvenijo besede g. K.: »On (zastopnik) mora tudi takrat zastopati naše koristi in se za nas potegovati, če tudi smo mi morda zaslužili največjo grajo.« Logično, če smo najslabeyši, najzanikrnejši in najnemoralnejši itd. učitelji, če škodujemo ugledu našega stanu in šolstva itd. in smo zaslu-

žili največjo grajo, se mora zastopnik učiteljstva za nas pogovori in nas znabiti še hvaliti.

Preidimo na ono točko v omenjenem članku, kjer je govor o znižanju proračuna za šolo na Gorici. Dva razredna šola na G. je imela večjo vsoto stroškov v proračunu, kakor štirirazrednica na Rečici, in to zaradi komoditete gosp. K. Ta gospod nikakor ni bil zadovoljen s stanovanjem, ki ga je rabil njegov prednik nad 20 let. Notabene je g. K. samec v tem ko je imel g. Ž. mnogoštevilno rodovino. Gospodu Ž. se je ljudstvo smililo, zato je potrpel; g. K. pa je, komaj prišedši na G., hotel kar hipoma vse izpremeniti. Dognal je to, ali vsota za učila se je morala z ozirom na navedeno prikrajšati za tisto leto z namenom, prihodnje leto znesek za učila primerno zvišati. V tem slučaju tedaj ni vse tako, kakor hoče raložiti g. K.

Znano pa je tudi, da ravno g. K. ni prijatelj večjih zneskov v proračunih. Kako bi sicer drugače bilo mogoče, da je on kot tajnik občine Kokarje napravil rekurze proti proračunom šol v Sv. Frančišku in v Šmartnem. Verjetno je, da nima on nikakega vpliva na sklepe občinskih zastopnikov in mora kot tajnik delati take rekurze, ali pa se to tudi strinja z ugledom učiteljstva?

V okraju Gornji grad je celo ukaz, v katerem se sploh učitelju prepoveduje, delati rekurze v enakih slučajih.

Kar se pa tiče »poročila o dveh sosednjih šolah«, moramo pa le to omeniti: Res je dobil g. K. referat o dveh šolah. Taki referati provzročajo precej truda in dela, a gosp. K. je kmalu odložil ta referat. Njegov prednik g. Ž. pa je bil referent o vseh šolah okraja in je čisto cele noči delal in se trudil. Kot referent je g. K. sestavil obširen pouk itd. (Glej članek XXIV. »Pisarne«).

»To moja vlogo so čitali pri seji okrajnega šol. sveta. Da zastopniku njena obširnost ne ugaja... G. K., to je laž. Te vloge niso nikdar čitali pri seji okr. šol. sveta, tudi se nikdar ni obravnavala v tej korporaciji, torej je tudi napad na našega zastopnika ničev v tej zadevi.

G. K., mirujte že vendar, saj Vas tudi drugo učiteljstvo pusti na miru!

Opomba uredništva: Ta dopis priobčujemo, ker nečemo, da bi se komu godila krivica. Ker so pa morali čuti v tem dopisu omenjeni tovariši v citiranem članku »Pisarne« bridke očitke, je naša dolžnost, da priobčimo zagovor, ki prihaja pravzaprav od neinteresovane strani. Ker pa imenovani članek ni delo našega uredništva, zato ne zadene nas nobena krivda. Mi svojim dopisnikom verjamemo, a ti ne smejo grešiti na naše zaupanje. Najmanj, kar smemo zahtevati od njih, je pač to, da nam poročajo samo tako, kakor se je v resnici godilo. Ta slučaj nas uči, da moramo biti v bodoče previdnejši. Pripominjamo še, da smo dopis mestoma ublažili in mu odstrigli konec, ki je neizrečno hudo očitjanje. A na ugledu ne maramo nikomur škodovati. Želimo, da bi bila s tem ta zadeva dognana, ker ne maramo uvajati osebnih polemik. Naši tovariši naj iščejo to, kar jih druži, a ne tega, kar jih razdvaja. Za naše delo je treba skupnih sil! — O dolžnosti zastopnikov učiteljstva v okr. šol. svetih smo v svojem listu že dosti odločno govorili. Naše mnenje je torej vsakemu znano!

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo ima svoje letošnje glavno zborovanje dne 27. t. m. ob 10. uri dopoldne v šentjakovski dekliški šoli. Zborovanje se vrši po običajnem vzpostredu. Obilne udeležbe prosi

odbor.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj ima v četrtek, dne 5. januarija 1905 ob 1/2 11. uri dopoldne v okoliški šoli letni občni zbor z naslednim dnev. redom: 1. Letno poročilo. 2. Volitev odbora. 3. Volitev dveh pregledalcev društvenih računov. 4. Poročilo zastopnika v okrajnem šolskem svetu. 5. Nasveti. K obilni udeležbi vabi

odbor.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico bo imelo svoje glavno zborovanje v četrtek, dne 5. prosinca 1905., ob 10 uri v šoli Leitersberg-Krčevina. Dnevni red: 1. Zapisnik, 2. dopisi, 3. letno poročila a) načelnikovo, b) blagajnikovo, 4. volitve, 5. predlogi in nasveti. Prav obilne udeležbe pričakuje

odbor.

Ljutomersko učiteljsko društvo je imelo dne 1. decembra prav dobro obiskan občni zbor. — Gosp. predsednik pozdravi nove člane (gdč. Lebarjevo, g. Laha in Dostala). Po odobrenju zapisnika poroča g. ravnatelj Robič o novih pedagoških knjigah ter obljubi, da bo v prihodnjih zborovanjih zopet poročal. G. Zacherl predlaga, da naj poroča tudi kdo o knjigah za šolarsko knjižnico. — G. nadučitelj Vauda si je izbral za temo »Grehi učiteljstva tega okraja«. Na podlagi izkustev, ki jih je nabiral že več let, je posebno grajal medsebojno preziranje učiteljstva, denunciranje pri raznih osebah in oblastih, priporočal je več samozavesti ter vzajemno, kolegijalno delovanje učiteljstva ene šole. Marsikateremu se je čitalo z obraza, da se je čutil prizadetega. — Blagajnica izkazuje deficit, ker nekaterniki ne izpolnujejo svoje dolžnosti. — Dosedanji odbor je bil enoglasno sprejet (g. Karba predsed., Robič, Čeh), le namesto odstopivše blagajničarke je bil voljen blagajn. g. Kryl. Med predlogi mi je omeniti tega, da se naj izreče poslancu g. Robiču zahvala za možat nastop pri odpravi III. plač. razreda ter da društvo izrazi ogorčenje nad neosnovanim, podlim napadom poslanca Linka na slov. učiteljstvo.

Književnost in umetnost.

»Popotnik« ima v zadnji letošnji številki to-le vsebino: 1. Požegar: Prosveta. 2. Ludovik Černej: O pomiloščenju mladoletnih obsojencev. 3. V. Pulko: Somatologija v ljudski šoli. 4. J. Kocbek in M. J. Nerat: Spomini na potovanje v Norimberk. 5. Ivan Šega: Pedagoški paberki CIX. 6. Književno poročilo. 7. Razgled: Pedagoški paberki. — Kronika. Upravništvo objavlja to-le listnico, ki jo pač priporočamo vsakomur v uvaževanje. Tej številki polagamo poštno položnice. Cenjene naročnike prosimo, da sežejo prav kmalu po njih ter nas rešijo moreče skrbi, kako poravnati zaostali dolg, ki se je nabral vsled malomarnosti naročnikov. Veliko naročnikov dolžuje še za leto 1903. Te prosimo, da čim prej zadoste svoji dolžnosti. S prihodnjim letom uredimo nanovo naslove. Prosimo, da se nam vsaka izpremba pravočasno sporoči.

»Zvonček« izide z novim letom v novi opremi in s krasno vsebino. Nabirajte mu naročnikov!

Opis Sv. Križa. Spisal Peter Medvešček, nadučitelj v Gorici. 1904. Tisk »Narodne tiskarne« v Gorici. Str. 52. Cena 40 h. — V tej knjižici je opisal naš tovariš Sv. Križ na Vipavskem v zgodovinskem in zemljepisnem oziru. Ta spis je že izšel v uradnem »Poročilu o stanju ljudskega šolstva v okraju goriškem za l. 1903.—1904.« Ker pa dobivajo taka uradna poročila le oblastva in učiteljstvo v okraju in ker bi utegnil »Opis Sv. Križa« zanimati tudi širše kroge, zlasti rojake iz Sv. Križa in okolice, je izdal pisatelj svoje marljivo in temeljito sestavljeno delo v posebni brošuri, ki je lep prinos